

LANDFYLLING Í NÝJA SKERJAFIRÐI

Drög að tillögu að matsáætlun

07.04.2020

SKÝRSLA – UPPLÝSINGABLAÐ

SKJALALYKILL

3336-1076-MAT-001-V02

SKÝRSLUNÚMÉR / SÍÐUFJÖLDI

02/36

VERKEFNISSTJÓRI / FULLTRÚI VERKKAUÐA

Auður Ólafsdóttir

VERKEFNISSTJÓRI EFLA

Jón Ágúst Jónsson

LYKILORÐ

Landfylling, matsáætlun, mat á umhverfisáhrifum, Reykjavík, Skerjafjörður.

STAÐA SKÝRSLU

- ☐ Drög
☐ Drög til yfirlstrar
☒ Lokið

DREIFING

- ☒ Opin
☐ Dreifing með leyfi verkkaupa
☐ Trúnaðarmál

TITILL SKÝRSLU

Landfylling í nýja Skerjafirði – Drög að tillögu að matsáætlun

VERKHEITI

MÁU - Landfylling í Skerjafirði

VERKKAUÐI

Reykjavíkurborg

HÖFUNDUR

Anna Rut Arnardóttir

ÚTDRÁTTUR

Reykjavíkurborg áformar að gera 4,3 ha landfyllingu og sjóvarnargarð í Skerjafirði. Svæðið er staðsett austan núverandi byggðar í Skerjafirði og sunnan aflagðrar NA – SV flugbrautar (06-24) Reykjavíkflugvallar. Landfyllingin er liður í þéttingu byggðar og uppbyggingu nýs hverfis í suð-vesturhluta borgarinnar í samræmi við Aðalskipulag Reykjavíkur 2010 - 2030.

Framkvæmdin er tilkynningaskyld til ákvörðunar um matsskyldu skv. tl. 10.22 í 1. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og er því ekki sjálfkrafa matsskyld framkvæmd. Í 10. gr. reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum er hins vegar ákvæði um að framkvæmdaraðili geti óskað eftir því við Skipulagsstofnun að tiltekin tilkynningaskyld framkvæmd fari í mat á umhverfisáhrifum. Að teknu tilliti til umsagna Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur og umhverfis- og skipulagssviðs Reykjavíkurborgar var ákveðið að nýta það ákvæði í þessu tilviki.

Í þessari skýrslu er fjallað um fyrirhugaða framkvæmd, framkvæmdasvæðið, stöðu skipulagsmála og helstu umhverfisáhrif framkvæmdarinnar. Tilgangur þessarar skýrslu er að veita umsagnaraðilum og öðrum hagsmunaaðilum tækifæri til að mynda sér skoðun á efnistöfum komandi umhverfismats og koma athugasemdum á framfæri nú á frumstigum umhverfismats. Drög að tillögu að matsáætlun eru nú birt til kynningar, frá 8. til 29. apríl 2020. Á þessu tímabili gefst almenningi tækifæri til að koma með athugasemdir við tillöguna. Að auglýsingatíma loknum verða drögin, ásamt athugasemdum almennings, send Skipulagsstofnun til umfjöllunar. Senda skal athugasemdir til Önnu Rutar Arnardóttur hjá EFLU verkfræðistofu, Lynghálslí 4, 110 Reykjavík eða á netfangið anna.rut.arnardottir@efla.is. Athugasemdir skulu merktar: Landfylling í Skerjafirði.

ÚTGÁFUSAGA

NR.	HÖFUNDUR	DAGS.	RÝNT	DAGS.	SAMÞYKKT	DAGS.
01	Anna Rut Arnardóttir	17.02.20	Jón Ágúst Jónsson	27.02.20	Anna Rut Arnardóttir	02.03.20
02	Anna Rut Arnardóttir	02.03.20	Ingvar Jón Bates Gíslason	02.04.20	Anna Rut Arnardóttir	06.04.20

Forsíðumynd: Gamli flugturninn á Reykjavíkflugvelli, Skerjafjörður og Keilir snemma hausts 2019. Ljósmynd Sonja M. Ólafsdóttir, Ljósmyndasafn Reykjavíkur.

SAMANTEKT

Í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 er afmarkað þróunarsvæði (p5) sem ber heitið Nýi Skerjafjörður. Uppbyggingin er hluti af uppbyggingu nýs borgarhluta í vesturhluta Reykjavíkurborgar, Vatnsmýri, sem er hluti af framfylgd meginstefnu Aðalskipulags Reykjavíkur 2010 – 2030 sem kveður á um þéttingu byggðar, fjölgun íbúa í vesturhluta borgarinnar og aukningu á notkun vistvænna ferðamáta. Nýtt deiliskipulag íbúðabyggðar hins nýja hverfis í Skerjafirði verður sett fram í tveimur fösum sem byggir á sýn rammaskipulags frá 2018 fyrir nýja byggð í Nýja Skerjafirði.

Svæðið undir byggðina nýju er staðsett í vík vestan við Reykjavíkurflugvöll. Þar er gert ráð fyrir að rísi íbúabyggð með um 600-800 íbúðum auk smábátahafnar. Innan þessa svæðis er gert ráð fyrir landfyllingu þar sem hluti byggðarinnar mun rísa í 2. áfanga hins nýja deiliskipulags. Samanlagt svæði sem fer undir landfyllingu er u.þ.b. 4,3 ha og er áætluð efnisþörf landfyllingar um 224.000 m³. Með landfyllingu má byggja fleiri íbúðir á svæðinu sem uppfyllir markmið Aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030 um þéttingu byggðar og fyrrgreinds rammaskipulags.

Í landfyllinguna áformar Reykjavíkurborg að nýta efni sem fellur til við framkvæmdir við Landspítala – Háskólasjúkrahús og efni frá öðrum þéttingarreitum í Reykjavík, vestan Elliðaána. Við það minnkar verulega umferð við efnisflutninga þar sem efnið er notað áfram á svæðinu en ekki flutt sérstaklega á urðunarsvæði í útjaðri borgarinnar.

Fyrirhuguð landfylling fer að hluta til yfir leirusvæði sem nýtur sérstakrar verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd. Er framkvæmdin af þessum sökum tilkynningaskyld til ákvörðunar um matskyldu skv. tl. 10.22 í 1. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Framkvæmdin flokkast í B-flokk skv. 1 viðauka laganna og var því tilkynningaskyld til Skipulagsstofnunar. Í 10. gr. reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum er hins vegar ákvæði um að framkvæmdaraðili geti óskað eftir því við Skipulagsstofnun að tiltekin tilkynningaskyld framkvæmd fari í mat á umhverfisáhrifum. Að teknu tilliti til umsagna Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur og Umhverfis- og skipulagssviðs Reykjavíkurborgar var ákveðið að nýta það ákvæði í þessu tilviki.

Í þessum drögum að tillögu að matsáætlun er gerð grein fyrir framkvæmdinni, framkvæmda- og áhrifasvæði hennar. Kynntir eru þeir þættir framkvæmdarinnar sem talið er að leggja þurfti mesta áherslu á í mati á umhverfisáhrifum og er því jafnframt lýst hvernig staðið verði að mati á áhrifum. Framkvæmdin er í samræmi við aðalskipulag Reykjavíkur 2010 – 2030.

Tilgangur þessarar skýrslu er að veita umsagnaraðilum og öðrum hagsmunaaðilum tækifæri til að mynda sér skoðun á efnistökom komandi umhverfismats og koma athugasemdum á framfæri nú á frumstigum mats. Drög að tillögu að matsáætlun eru nú birt til kynningar, frá 8. til 29. apríl 2020. Á þessu tímabili gefst almenningi tækifæri til að koma með athugasemdir við tillöguna. Að auglýsingatíma loknum verða drögin, ásamt athugasemdum almennings, send Skipulagsstofnun til umfjöllunar. Senda skal athugasemdir til Önnu Rutar Arnardóttur hjá EFLU verkfræðistofu, Lynghálslí 4, 110 Reykjavík eða á netfangið anna.rut.arnardottir@efla.is. Merkja skal athugasemdir: Landfylling í Skerjafirði.

EFNISYFIRLIT

SAMANTEKT	5
1 INNGANGUR	11
1.1 Almennt	11
1.2 Mat á umhverfisáhrifum	12
1.2.1 Matskylda framkvæmdar	12
1.2.2 Umsjón með mati á umhverfisáhrifum	12
1.2.3 Tillaga að matsáætlun	12
1.2.4 Tímaáætlun framkvæmdar og matsferlið	12
2 STAÐHÆTTIR, SKIPULAGSÁÆTLANIR OG VERND	14
2.1 Staðsetning og staðhættir	14
2.2 Skipulag	15
2.2.1 Aðalskipulag Reykjavíkur	15
2.2.2 Breytingar á gildandi aðalskipulagi	16
2.2.3 Rammaskipulag Skerjafjarðar	16
2.2.4 Nýtt deiliskipulag	18
2.3 Vernd	20
2.3.1 Náttúruverndaráætlun	20
2.3.2 Hverfisvernd og friðlýsingar	21
2.3.3 Sérstök vernd skv. 61. gr. laga um náttúruvernd	21
3 UM FRAMKVÆMDINA	23
3.1 Tilgangur og markmið	23
3.2 Framkvæmdaraðili	23
3.3 Framkvæmdasvæðið	23
3.4 Umfang landfyllingar	24
3.5 Framkvæmdatími	25
3.6 Aðferð við landfyllingu	25
3.7 Efnisöflun	25
3.8 Mannaflí og tækjakostur	25
3.9 Frágangur og mótvægisáðgerðir	25
3.10 Aðrar framkvæmdir	28
3.11 Leyfisveitingar	29
4 MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM	30
4.1 Umhverfispættir	30
4.2 Gróður, strand- og sjávarlífríki	30
4.3 Fuglalíf	31
4.4 Straumar	31
4.5 Verndarsvæði	31
4.6 Fornminjar	31
4.7 Landslag og ásýnd	32
4.8 Umferð, umferðarmyndun og öryggi	32
4.9 Hljóðvist og loftgæði	32

4.10	Útivist, hjóla- og göngustígar _____	33
5	SAMRÁÐ OG KYNNING _____	34
5.1	Samráð _____	34
5.2	Kynning á drögum að tillögu að matsáætlun _____	34
5.3	Kynning á tillögu að matsáætlun _____	34
5.4	Kynning á frummatsskýrslu _____	35
6	HEIMILDASKRÁ _____	36

MYNDASKRÁ

MYND 1.1 Ferli mats á umhverfisáhrifum skv. lögum nr. 106/2000 m.s.br. _____	13
MYND 2.1 Loftmynd sýnir staðsetningu Nýja Skerjafjarðar á þróunarsvæði Þ5, merkt með rauðum hring. ____	14
MYND 2.2 Yfirlitsmynd af vikinni þar sem landfyllingin er fyrirhuguð. Í miðri vikinni má sjá móta fyrir leifum dráttarbrautar og vestast í vikinni eru leifar olíubryggju. Loftmynd fengin af Borgarvefsjá. _____	15
MYND 2.3 Fyrirhuguð framkvæmd er áætluð innan þess svæðið sem afmarkað er með rauðum hring. Heimild: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030 [4]. _____	16
MYND 2.4 Skýringarmynd sem sýnir rammaskipulag varpað á gildandi aðalskipulag. Rauð lína afmarkar núverandi strönd. _____	18
MYND 2.5 Svæði sem færast úr deiliskipulagi Reykjavíkurflugvallar yfir í deiliskipulag nýs Skerjafjarðar. ____	19
MYND 2.6 Áfangaskipting deiliskipulags fyrir Nýja Skerjafjörð. Afmörkun deiliskipulagsreits er sýnd með rauðri punktalínu. Deiliskipulag fyrir áfanga 1 nær yfir reiti 1 til 17. _____	20
MYND 2.7 Hverfisvernd samkvæmt Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030. Hverfisverndarsvæði er rúðustrikað. Mynd tekin af skipulagssjá Reykjavíkur. _____	21
MYND 3.1 Staðsetning fyrirhugaðrar landfyllingar fyrir íbúðarbyggð og smábátahöfn (auðkennd með rauðbrúnum lit). Á myndinni má jafnframt sjá staðsetningu fluggirðingar (fjólublá lína) og fyrirhugaðrar landfyllingar fyrir Fossvogsbrú (rauð lína), en hún er ekki hluti af þessari framkvæmd (sjá kafla 3.10). Á myndinni er ekki sýndur sjóvarnargarður sem yrði staðsettur vestast á framkvæmdasvæðinu. _____	24
MYND 3.2 Planmynd og sneiðing fyrir áætlaða fyllingu. Sjá má núverandi lengd flæðarmáls og lengd flæðarmáls eftir framkvæmdir (á þeim stað sem sniðið er tekið). _____	27
MYND 3.3 Uppdráttur úr rammaskipulagi [5]. Sjá má sjóvarnargarð vestan við víkina, græna lengju og hjóla- og göngustíga meðfram ströndinni. _____	28

TÖFLUSKRÁ

TAFLA 3.1 Helstu kennistærðir fyrir landfyllingu. _____	24
--	----

1 INNGANGUR

1.1 Almennt

Í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 er afmarkað þróunarsvæði (Þ5) sem ber heitið Nýi Skerjafjörður. Í gildandi aðalskipulagi er gert ráð fyrir að þar muni rísa íbúðarbyggð með 600-800 íbúðum og smábátahöfn. Innan þessa svæðis er gert ráð fyrir landfyllingu og mun hluti byggðarinnar rísa á henni. Svæðið sem fer undir landfyllingu er staðsett í vik vestan við Reykjavíkurflugvöll.

Íslenska ríkið og Reykjavíkurborg sömdu þann 1. mars 2013 um kaup Reykjavíkurborgar á landi ríkisins í Skerjafirði. Árið 2017 var haldin lokuð hugmyndasamkeppni um rammaskipulag fyrir þróunarsvæði Þ5. Fimm teymi tóku þátt í hugmyndasamkeppninni. Niðurstöður voru kynntar á opnum kynningarfundum í Ráðhúsinu 2. nóvember 2017. ASK arkitektar, Landslag landslagsarkitektar og verkfræðistofan EFLA, urðu hlutskörpust í hugmyndaleitinni og voru ráðin til að vinna rammaskipulag fyrir svæðið. Tillagan þótti skara fram úr vegna aðlaðandi byggðarmynsturs með fjölbreyttar húsagerðir og grænt net opinna svæða og gönguleiðir í gegnum inngarða.

Með gerð landfyllingar í Skerjafirði eykst byggingarland á svæðinu um 3.000 m². Með auknu byggingarlandi má auka fjölda íbúða á svæðinu sem uppfyllir markmið Aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030 um þéttingu byggðar. Þá er gert ráð fyrir að hluti landfyllingar næst ströndinni muni í framtíðinni nýtast sem miðsvæði með verslunar- og þjónustustarfsemi og eins til útivistar. Í seinni fasa deiliskipulags nýrrar íbúabyggðar er áhersla lögð á að ströndlengja landfyllingarinnar og fjara verði sem náttúrulegust og að þar myndist búsvæði fyrir lífverur. Leitast verður við að fjörubotninn verði með sem fjölbreyttastri kornastærð á ójöfnum botni þannig að þar geti set safnast fyrir og þang þrifist. Þá er einnig gert ráð fyrir sjóvarnargarði vestan megin í vikinni til þess að auka líkur á uppsöfnun sets.

Í landfyllinguna áformar Reykjavíkurborg að nýta efni sem fellur til við framkvæmdir við Landspítala – Háskólasjúkrahús og efni frá öðrum þéttingarreitum í Reykjavík, vestan Elliðaána. Við það minnkar verulega umferð við efnisflutninga þar sem efnið er notað áfram á svæðum í kring en ekki flutt sérstaklega á urðunarsvæði í útjaðri borgarinnar.

Samanlagt er það svæði sem fer undir landfyllingu u.þ.b. 4,3 ha og er áætluð efnispörf fyrir landfyllinguna um 224.000 m³. Fyrirhuguð landfylling er minni en gert er ráð fyrir í aðalskipulagi.

1.2 Mat á umhverfisáhrifum

1.2.1 Matskylda framkvæmdar

Þar sem svæðið fer að hluta yfir leirusvæði sem nýtur sérstakrar verndar skv. 61. gr. laga um náttúruvernd er framkvæmdin tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu skv. tl. 10.22 í 1. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 [2]. Framkvæmdin flokkast í B-flokk samkvæmt 1. viðauka laganna og er því tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar.

Í 10. gr. reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum er hins vegar ákvæði um að framkvæmdaraðili geti óskað eftir því við Skipulagsstofnun að tiltekin tilkynningarskyld framkvæmd fari í mat á umhverfisáhrifum [3]. Að teknu tilliti til umsagna Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur og Umhverfis- og skipulagssviðs Reykjavíkurborgar var ákveðið að nýta það ákvæði í þessu tilviki.

Mat þetta er unnið samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og reglugerð um mat á umhverfisáhrifum nr. 660/2015.

1.2.2 Umsjón með mati á umhverfisáhrifum

Framkvæmdaraðili er Reykjavíkurborg. Umsjón matsvinnu er í höndum EFLU verkfræðistofu. Verkefnastjórn matsvinnu annast Jón Ágúst Jónsson fyrir hönd EFLU verkfræðistofu og Auður Ólafsdóttir fyrir hönd Reykjavíkurborgar.

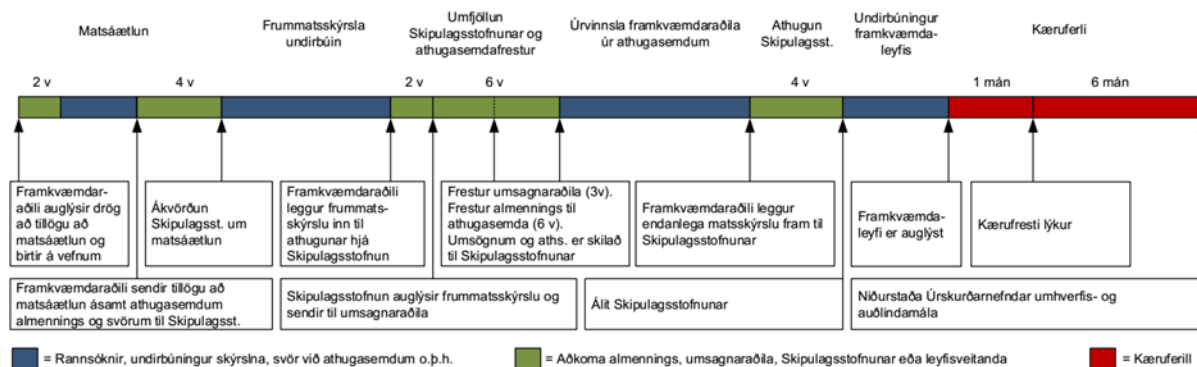
1.2.3 Tillaga að matsáætlun

Tillaga að matsáætlun er verkáætlun fyrir fyrirhugað mat á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar. Áður en matsvinnan hefst er þessi áætlun birt og kynnt til að tryggja að allir geti komið á framfæri athugasemdum sínum við efnistöð og áherslur matsvinnunnar.

Í þessum drögum að tillögu að matsáætlun er gerð grein fyrir framkvæmdinni, framkvæmda- og áhrifasvæði hennar. Kynntir eru þeir þættir framkvæmdarinnar sem talið er að leggja þurfti mesta áherslu á í mati á umhverfisáhrifum og er því jafnframt lýst hvernig staðið verði að mati á áhrifum. Að lokum er fjallað um kynningu og samráð í matsferlinu. Samkvæmt 16. gr. reglugerðar um mat á umhverfisáhrifum skal framkvæmdaraðili leita samráðs eins snemma og kostur er og kynna umsagnaraðilum og almenningi tillögu að matsáætlun.

1.2.4 Tímaáætlun framkvæmdar og matsferlið

Aðferðin sem beitt er við mat á umhverfisáhrifum er í samræmi við lög um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.br. og reglugerð nr. 660/2015. Mynd 1.1 sýnir yfirlit yfir matsferlið. Nánari upplýsingar um matsferlið má finna á vef Skipulagsstofnunar, www.skipulag.is.

MYND 1.1 Ferli mats á umhverfisáhrifum skv. lögum nr. 106/2000 m.s.br.

1.2.5 Tímasetningar

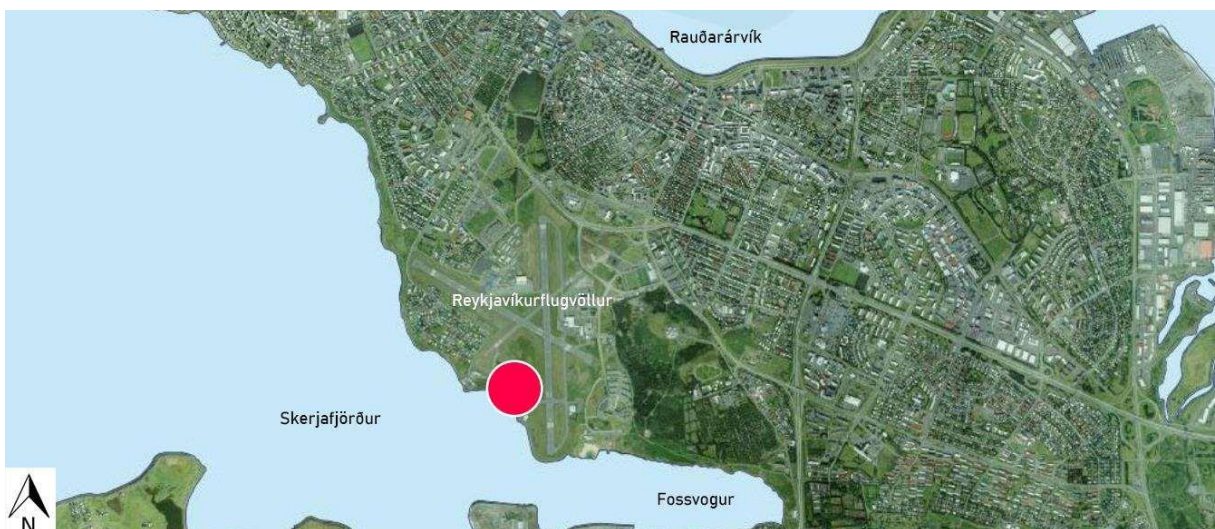
Áætlað er að senda tillögu að matsáætlun til Skipulagsstofnunar í lok apríl 2020. Stefnt er að því að frummatsskýrsla sé send inn til meðferðar Skipulagsstofnunar í lok október 2020 og að álit Skipulagsstofnunar á matsskýrslu geti legið fyrir í febrúar 2021.

2 STAÐHÆTTIR, SKIPULAGSÁÆTLANIR OG VERND

2.1 Staðsetning og staðhættir

Landfyllingin er fyrirhuguð í Nýja Skerjafirði á þróunarsvæði Þ5 sem liggur að núverandi byggð í Skerjafirði og afmarkast af götunni Skeljanesi til vesturs. Til norðurs og austurs afmarkast Nýi Skerjafjörður af öryggissvæði A-V flugbrautar og N-S flugbrautar. Til suðurs afmarkast svæðið af strandlínu Skerjafjarðar. Mynd 2.1 sýnir staðsetningu svæðisins. Landfyllingin er fyrirhuguð í víkinni og er áætlað svæði fyllingarinnar um 4,3 ha.

Í dag er aðkoma að svæðinu í gegnum vegslóð sem tengist veginum Skeljanesi sem nær að flugskýlinu og sjóskýlinu (mynd 2.2). Á myndinni hér fyrir neðan má sjá loftmynd af svæðinu þar sem landfyllingin er fyrirhuguð. Vestan svæðisins þar sem húsabyrpingin er má finna gamla þjónustumiðstöð Íþrótt- og tómstundaráðs Reykjavíkur við Skeljanes en undanfarin ár hefur þjónustumiðstöð Vinnuskóla Reykjavíkur verið með aðstöðu á svæðinu. Vestan við víkina er landfylling undir dælustöð sem er sameign Veitna, Kópavogs og Garðabæjar og austan við svæðið er landfylling sem gerð var vegna stækkunar flugbrautarinnar. Grjótnargarðar eru meðfram ströndinni við dælustöðina og flugvöllinn.

MYND 2.1 Loftmynd sýnir staðsetningu Nýja Skerjafjarðar á þróunarsvæði Þ5, merkt með rauðum hring.

MYND 2.2 Yfirlitsmynd af víkinni þar sem landfyllingin er fyrirhuguð. Í miðri víkinni má sjá móta fyrir leifum dráttarbrautar og vestast í víkinni eru leifar olíubryggju. Loftmynd fengin af Borgarvefsjá.

2.2 Skipulag

2.2.1 Aðalskipulag Reykjavíkur

Í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 eru settar fram helstu forsendur fyrir uppbyggingu á þéttingarreitum út frá meginmarkmiðum og stefnu skipulagsins um þéttingu byggðar og almenningsrými, samhliða því að stuðla að sjálfbærri og hagkvæmri byggðarþróun. Vatnsmýrin er þar eitt af lykilþróunarsvæðum borgarinnar. Í aðalskipulagi er gert ráð fyrir landfyllingu á svæðinu.

Nýi Skerjafjörður er skilgreint sem 23 hektara þróunarsvæði þ5 í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 (mynd 2.3). Í greinargerð um svæðið segir:

Blönduð byggð með áherslu á íbúðarhúsnæði. Gert ráð fyrir 600-800 íbúðum á svæðinu, sem mögulegt er að byggja án þess að flugvöllur víki. Skilmálar í deiliskipulagi taki mið af skipulagsreglum Reykjavíkurlugvallar. Randbyggð þar sem skipulag gatnakerfis og yfirbragðs er tekið mið af framtíðarskipulagi Vatnsmýrar [4].

Landnotkun sem skilgreind er á svæðinu er íbúðarsvæði umkringgt af miðsvæði og opið svæði vestast meðfram Gamla Skerjafirðinum. Framkvæmdin er í samræmi við aðalskipulag og smærri en heimildir aðalskipulags gera ráð fyrir.

MYND 2.3 Fyrirhuguð framkvæmd er áætluð innan þess svæðis sem afmarkað er með rauðum hring. Heimild: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030 [4].

2.2.2 Breytingar á gildandi aðalskipulagi

Samhliða auglýsingu nýs deiliskipulags verður auglýst breyting á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010 – 2030. Breytingin er tilkomin vegna þess að við vinnslu deiliskipulags hafa komið fram minniháttar útfærslur á byggðaformi og landslagi sem víkja frá útfærslum gildandi aðalskipulags varðandi afmörkun landnotkunar.

Efnistöð breytingarinnar á aðalskipulagi verða:

- Breyting á afmörkun landnotkunaruppdráttar aðalskipulags til samræmis við útfærslu deiliskipulags.
- Minnkað umfang landfyllingar.
- Staðsetning skóla færð nær strandsvæði.
- Aukinn heimilaðaður íbúðafjöldi.
- Staðsetning hverfiskjarna/þjónustukjarna á landnotkunaruppdrætti.

2.2.3 Rammaskipulag Skerjafjarðar

Í kjölfar hugmyndasamkeppni um uppbyggingu nýrrar byggðar í Skerjafirði var farið í gerð rammaskipulags til að útfæra sigurtillögu nánar.

Það var í meginráttum unnið í samræmi við sigurtillögu Graeme Massie fyrir rammaskipulag Vatnsmýrar frá árinu 2002 með nokkrum undantekningum. Horfið var frá stífu, hornréttu gatnakerfi og strangri randbyggð og í staðinn gert ráð fyrir mýkra gatnaformi og fjölbreyttu randbyggðarformi. Rammaskipulagstillagan gerði ráð fyrir að græn svæði, gróður og blágrænar ofanvatnslausnir yrðu mjög ríkjandi í hverfinu, ásamt því að útfæra náttúrulega strönd og miðlæg bílastæðahús fyrir íbúa í staðinn fyrir einkastæði innan lóða eða í bílakjöllurum.

Í tillögunni var gert ráð fyrir 1.200 íbúðum, nýjum skóla, verslun og þjónustu þar sem hluti byggðar verður á landfyllingu (mynd 2.4). Í greinargerð með rammaskipulaginu segir svo um landfyllinguna:

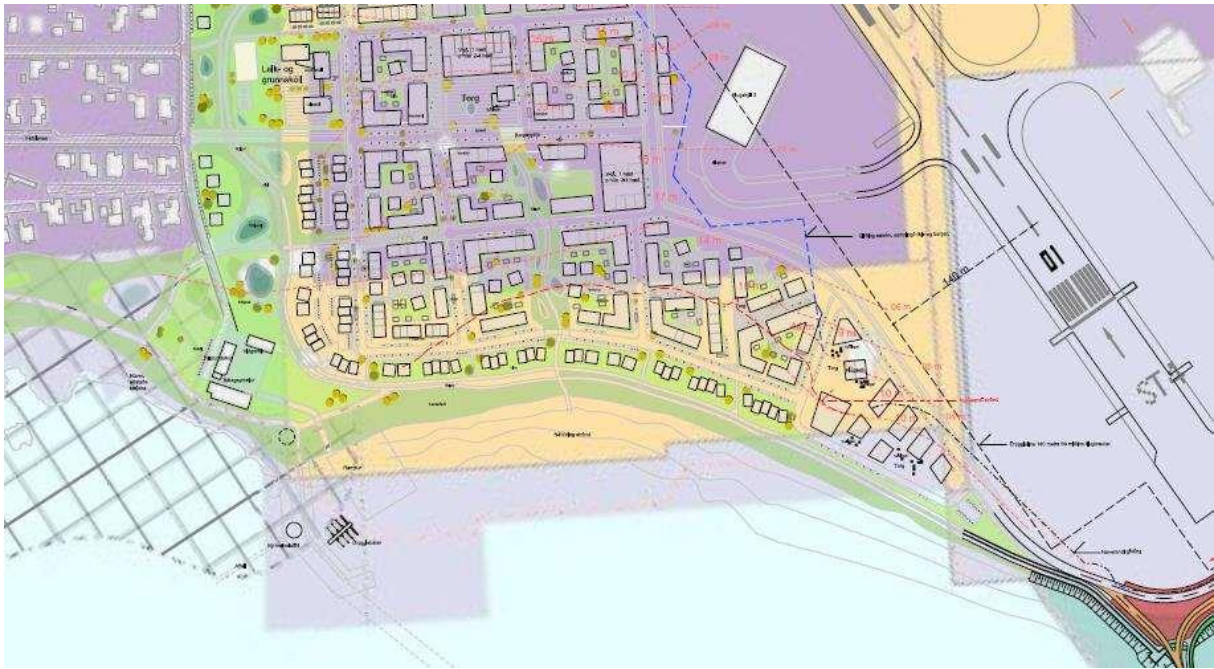
Í rammaskipulagi er gert ráð fyrir landfyllingu. Núverandi strönd er röskuð eftir áratuga starfsemi olíubirgðastöðvar við flugvöllinn. Leitast verður við að líkja eftir náttúrulegri strönd með því að mynda fjöru með mismunandi kornastærð í líkingu við þá sem er nú þegar á svæðinu. Strandir austan og vestanvert eru hverfisverndaðar og ná alla leið að Gróttu í vestri. Leiksvæði, útsýnis- og áningarstaðir verða við ströndina, en ekki er gert ráð fyrir að byggðin nái alveg að ströndinni heldur er skilin eftir græn lengja meðfram henni sem verður útivistarsvæði og að mestu án byggðar.

Helstu áhrif rammaskipulagsins á umhverfið eru tengd fyrirhugaðri landfyllingu. Landfyllingin er töluvert minni en áætlað er í Aðalskipulagi Reykjavíkur en felur þrátt fyrir það í sér rask. Jákvæð áhrif landfyllingar eru þau að hægt er nýta uppgrafið efni frá nálægum uppbyggingarsvæðum við gerð landfyllingarinnar sem minnkar verulega umferð og efnisflutninga. Þannig er efnið notað áfram á svæðinu en ekki flutt sérstaklega á urðunarsvæði í útjaðri borgarinnar. Neikvæð áhrif eru á strandlífríki og náttúru en fyllingin er utan verndarsvæða. Áhersla er lögð á að móta nýja strönd með náttúrulegu yfirbragði og er líklegt að fjörulíf nái að taka að sér bólfestu þar. Gera þarf nánari grein fyrir þessum áhrifum við gerð deiliskipulags og tilkynningu til ákvörðunar um matsskyldu [5].

Þá segir einnig í texta varðandi veitur og lagnir:

Stofnkerfi fráveitu við Skeljanes (lagnir og dælustöð) annar ekki auknu álagi og vinna er hafin við að skoða möguleika til að auka afköst þess. Það er fyrirséð að ráðast þarf í framkvæmdir við að bæta stofnkerfið sem kallar til lengri tíma litið á aukið rými í kringum stofnlagnir og dælustöð. Taka þarf tillit til núverandi lagna og mögulegrar uppbyggingar veitukerfisins við skipulagsvinnuna og við ákvörðun um landfyllingu [5].

Frumhönnun veitukerfa fór fram samhliða vinnu við deiliskipulag hins nýja íbúahverfis og er lokið. Á auglýstum athugasemdafresti hins nýja deiliskipulags endurmeta Veitur frumhönnun veitukerfa út frá endanlegum deiliskipulagsgögnum og hefja forhönnun við formlega gildistöku deiliskipulagsins.

MYND 2.4 Skýringarmynd sem sýnir rammaskipulag varpað á gildandi aðalskipulag. Rauð lína afmarkar núverandi strönd.

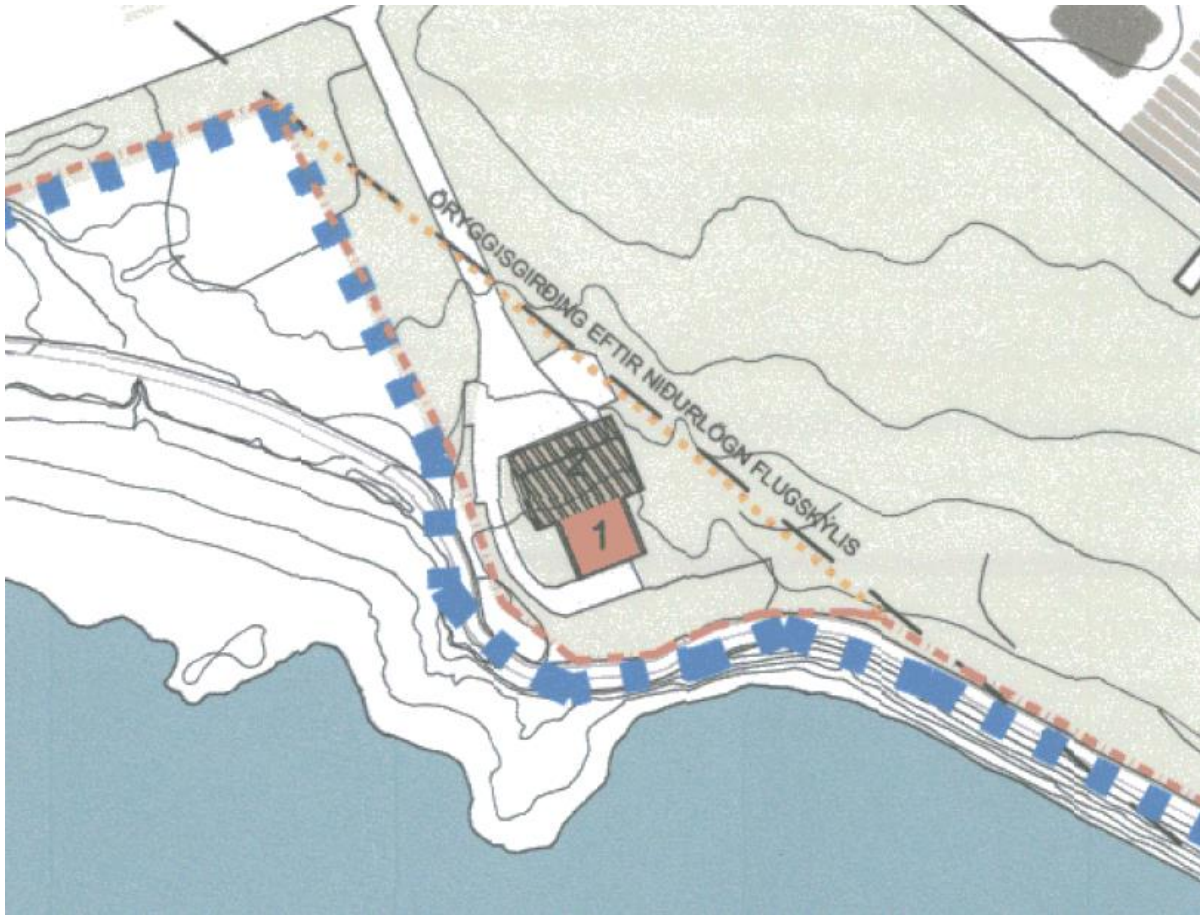
2.2.4 Nýtt deiliskipulag

Á því svæði þar sem gert er ráð fyrir nýrri íbúabyggð og landfyllingu er í gildi deiliskipulag frá árinu 1986. Mun það falla úr gildi við gildistöku nýs deiliskipulags íbúabyggðar í Nýja Skerjafirði.

Deiliskipulag fyrir nýja íbúabyggð í Skerjafirði er í vinnslu og tekur mið af sýn rammaskipulags Skerjafjarðar. Deiliskipulagssvæðið tekur mið af og tengir saman gildandi *deiliskipulag Skildingarness*, samþykkt 2004, og *gildandi deiliskipulag Einarsness*, samþykkt 1995, í vestri og *deiliskipulag Fossvogsbrúar* í austri, samþykkt 2019. Hið nýja deiliskipulag mun einnig ná að norður- og austurmörkum gildandi deiliskipulags Reykjavíkurflugvallar, samþykkt 28. apríl 2016 í borgarráði Reykjavíkur.

Í samræmi við samkomulag Reykjavíkurborgar, ríkisins og Icelandair Group, og viðbótarsamkomulag ríkis og borgar, dagsett 25. október 2013, sem varða stefnu aðalskipulagsins um uppbyggingu í Vatnsmýri, verður öryggisgirðing færð til samræmis við afmörkun eins og hún er sýnd á deiliskipulagsuppdrætti flugvallarins (mynd 2.5).

Samhliða vinnu við gerð nýs deiliskipulags fyrir nýjan Skerjafjörð verður gerð breyting á deiliskipulagi Reykjavíkurflugvallar til að færa svæði við svokallað flugskýli 1 (fyrrum sjóskýli) úr deiliskipulagi Reykjavíkurflugvallar yfir í deiliskipulag nýs Skerjafjarðar.

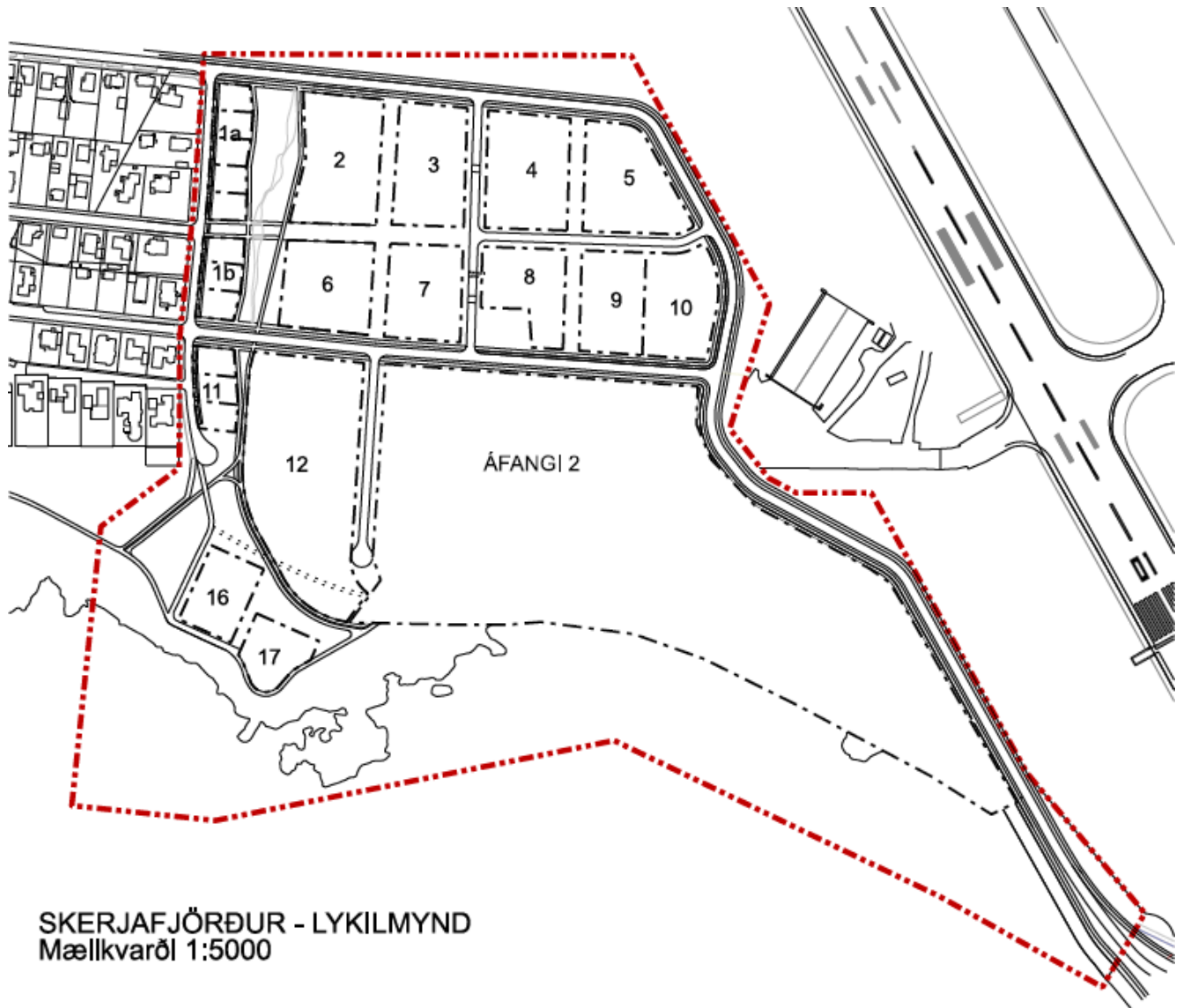
MYND 2.5 Svæði sem færast úr deiliskipulagi Reykjavíkurflugvallar yfir í deiliskipulag nýs Skerjafjarðar.

Breytingin er komin til vegna þess að í deiliskipulagi Reykjavíkurflugvallar er gert ráð fyrir að svæði umhverfis flugskýlið falli utan við öryggisgirðingu flugvallarins.

Gatnatenging fyrir almenningssamgöngur, gangandi og hjólandi verður lögð við flugskýlið og tengist við deiliskipulag brúar yfir Fossvog.

Deiliskipulagsgerð fyrir Nýjan Skerjafjörð verður áfangaskipt og er vinna hafin við undirbúning fyrsta áfanga þess. Stefnt er að því að vinna tvær deiliskipulagsáætlanir fyrir hið nýja hverfi, norður og suður, þar sem nyrðri skipulagsmörk afmarkast af staðsetningu á föstu landi en þau syðri afmarkast af byggð við og ofan á landfyllingu og nýrri strönd. Rökstuðningur fyrir áfangaskiptingu er sá að nyrðra svæði er háð færri óvissuþáttum varðandi undirbúning, skipulag og framkvæmdir og getur lagt grunn fyrir bættum samgöngutengingum að svæðinu áður en skipulagsvinna hefst á syðra svæði, 2. áfanga (mynd 2.6).

Gert er ráð fyrir að framkvæmdir við landfyllingu hefjist áður en deiliskipulagsvinna fyrir syðri hluta hefst, á grundvelli heimilda aðalskipulags, sbr. umfjöllun í grein 2.2.1.

MYND 2.6 Áfangaskipting deiliskipulags fyrir Nýja Skerjafjörð. Afmörkun deiliskipulagsreits er sýnd með rauðri punktalínu. Deiliskipulag fyrir áfanga 1 nær yfir reiti 1 til 17.

Í rammaskipulagi segir:

Landfylling er tilkynningarskyld um ákvörðun um matsskyldu skv. lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Það fer eftir endanlegri stærð landfyllingar hvort framkvæmdin falli undir B eða C flokk í 1. viðauka laganna. Deiliskipulag sem tekur til landfyllingarinnar er því háð umhverfismati áætlana skv. lögum nr. 105/2006 [5].

2.3 Vernd

2.3.1 Náttúruverndaráætlun

Í náttúruverndaráætlun 2004-2008 ályktaði Alþingi, með vísan til 65. gr. náttúruverndarlaga að á næstu fimm árum skyldi unnið að friðlýsingu fjórtán svæða á landinu til að stuðla að traustari vernd íslenskrar náttúru og framkvæmd alþjóðlegra samninga um náttúruvernd hér á landi. Eitt af þeim svæðum er

Álfatanes-Skerjafjörður [6]. Framkvæmd áætlanarinnar gekk ekki eins og ráð hafði verið gert fyrir en á tímabilinu hófst vinna við friðlýsingu Álfataness og Skerjafjarðarsvæðisins með friðlýsingu Gálgahrauns og strandsvæða innan Garðabæjar árið 2009. Þá samþykkti bæjarstjórn Kópavogs 2012 að friðlýsa hluta Skerjafjarðar sem er innan bæjarmarka Kópavogs með fjörum ásamt grunnsævi. Framkvæmdasvæðið liggur utan við þessi svæði.

Skerfjörður er eitt þeirra svæða sem að Náttúrufræðistofnun Íslands leggur til við Umhverfis- og auðlindaráðuneytið að verði sett á B-hluta náttúruminjaskrár [7].

2.3.2 Hverfisvernd og friðlýsingar

Ströndin vestan og austan við svæðið er skilgreind sem hverfisverndarsvæði í aðalskipulagi. Fyrirhugað framkvæmdasvæði er utan við hverfisverndarsvæðin (mynd 2.7). Um svæðið segir í Aðalskipulagi Reykjavíkur :

Suðurströnd, Fossvogsbakkar: Fjölbreyttar leirur og strandgróður. Leirur með mjög fjölbreyttu dýralífi. Setlög með skeljum og þörungum frá síðasta hlýskeiði ísaldar. Fjölbreyttar fjörur og strandgróður. Mikið fuglalíf. Töluvert fræðslugildi vegna auðugs smádýralífs [4].

MYND 2.7 Hverfisvernd samkvæmt Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030. Hverfisverndarsvæði er rúðustrikað. Mynd tekin af skipulagssjá Reykjavíkur.

2.3.3 Sérstök vernd skv. 61. gr. laga um náttúruvernd

Innan framkvæmdasvæðisins má finna svæði sem hefur verið flokkað sem leirur á vistgerðakorti Náttúrufræðistofnunar Íslands. Í 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013 segir:

Eftirtalin vistkerfi njóta sérstakrar verndar í samræmi við markmið 2. gr., sbr. og c-lið 3. gr.: votlendi, svo sem hallamýrar, flóar, flæðimýrar, rústamýrar, [20.000 m²] að flatarmáli eða stærri, stöðuvötn og tjarnir, 1.000 m² að flatarmáli eða stærri, og sjávarfitjar og leirur.

Samkvæmt þriðju málsgrein 61. gr. laganna ber að forðast að raska ofangreindum svæðum nema brýna nauðsyn beri til. Skyld er að afla framkvæmdaleyfis vegna framkvæmda sem hafa í för með sér slíka röskun. Áður en leyfi er veitt skal leyfisveitandi leita umsagnar Umhverfisstofnunar og viðkomandi náttúruverndarnefndar nema fyrir liggi staðfest aðalskipulag og samþykkt deiliskipulag. Fyrir liggur samþykkt aðalskipulag um fyrirhugað framkvæmdasvæði.

3 UM FRAMKVÆMDINA

3.1 Tilgangur og markmið

Tilgangur framkvæmdarinnar er að uppfylla markmið Aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030 fyrir þéttingu byggðar innan þéttbýlismarka Reykjavíkur á þróunarsvæði Þ5 sem kallast Nýi Skerjafjörður. Gert verður sérstakt deiliskipulag fyrir þann hluta hverfisins sem liggur ofan á landfyllingu eftir að vinnu við deiliskipulag fyrir nyrðri hluta er lokið.

Megin stefna fyrir skipulag svæðisins gerir ráð fyrir að hluti byggðarinnar verði á landfyllingu. Markmið landfyllingarinnar er að styðja við þá uppbyggingu með framboði á auknu byggingarlandi á bæjarstæði með fallegu útsýni og í notalegu umhverfi mót sólríku suðri. Að auki er gert ráð fyrir landfyllingu á þessu svæði í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030. Fyrirhuguð landfylling er töluvert minni en gert var ráð fyrir í aðalskipulagi. Framkvæmdin er í samræmi við gildandi aðalskipulag.

Með landfyllingu má byggja fleiri íbúðir á svæðinu sem uppfyllir markmið Aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030 um þéttingu byggðar. Með landfyllingu eykst land fyrir mögulega uppbyggingu um 3000 m² sem þar að leiðandi veldur umtalsverðri aukningu á mögulegum fjöldi íbúða. Jafnframt er umhverfislegur ávinningur af því að nýta efni sem til fellur við framkvæmdir vegna uppbyggingar á svæði Landspítalans og annarra þéttingarreita í Reykjavík, vestan Elliðaána, í nálægð við fyrirhugaða landfyllingu.

3.2 Framkvæmdaraðili

Framkvæmdaraðili er Reykjavíkurborg.

3.3 Framkvæmdasvæðið

Framkvæmdasvæðið er í Skerjafirði, vestan við Reykjavíkurflugvöll. Landfylling er áformuð í vík sem liggur frá dælustöð við Skeljanes og að suðurenda Reykjavíkurflugvallar (mynd 3.1). Framkvæmdasvæðið er í um 200 m fjarlægð frá núverandi íbúabyggð við Skildinganes.

MYND 3.1 Staðsetning fyrirhugaðrar landfyllingar fyrir íbúðarbyggð og smábátahöfn (auðkennd með rauðbrúnum lit). Á myndinni má jafnframt sjá staðsetningu fluggirðingar (fjólublá lína) og fyrirhugaðrar landfyllingar fyrir Fossvogsbrú (rauð lína), en hún er ekki hluti af þessari framkvæmd (sjá kafla 3.10). Á myndinni er ekki sýndur sjóvarnargarður sem yrði staðsettur vestast á framkvæmdasvæðinu.

3.4 Umfang landfyllingar

Landfyllingin kemur til með að liggja með strönd á um 700 m kafla og ná um 100 m út í sjó. Heildarstærð fyllingar verður um 4.3 ha (tafla 3.1). Einnig er gert ráð fyrir sjóvarnargarði vestast í vikinni. Megintilgangur sjóvarnargarðsins er að stuðla að uppsöfnun sets í vikinni þar sem landfyllingin kemur til með að vera. Gerð var tillaga að staðsetningu varnargarðs en vísbendingar eru um að uppsöfnun sets geti orðið minni en vonast var til. Því liggur lega varnargarðs ekki fyrir á þessu stigi, en við val á endanlegri staðsetningu verður lögð áhersla á að varnargarðurinn leiði til setmyndunar í vikinni.

Efnisþörf fyrir landfyllingu og sjóvarnargarð er gróflega áætluð um 224.000 m³. Fyllt verður í hæð +4,5 m í Rvk. hæðakerfi og fláa 1:5.

TAFLA 3.1 Helstu kennistærðir fyrir landfyllingu.

LANDFYLLING	FYRIR BYGGÐ
Áætluð hæð (kóti)	+4,5 m í Rvk hæðakerfi
Flatarmál landfyllingar	4,27 ha
Áætluð efnisþörf	224.000 m ³

3.5 Framkvæmdatími

Gera má ráð fyrir að framkvæmdir geti tekið að lágmarki um 2 ár eftir að framkvæmdaleyfi hefur verið gefið út. Þó er vert að benda á að eðli málsins samkvæmt er framkvæmdatími háður aðgengi að efni.

3.6 Aðferð við landfyllingu

Rannsóknir á svæðinu hafa leitt í ljós að grunnt er niður á klöpp á stórum hluta þess svæðis sem landfyllingin er fyrirhuguð á. Þar sem er grunnt niður á klöpp er minni hætt á sigi. Ekki er gert ráð fyrir að pressa þurfi vökva úr setlögum undir fyllingunni, sem er algeng aðgerð þar sem setlög eru þykkari. Því má búast við að framkvæmdir við landfyllinguna verði með einfaldara móti og geti tekið styttri tíma en þar sem setlög eru þykkari. Við uppbyggingu landfyllingarinnar verður fyllingarefni komið fyrir á fyllingarsvæði jafnt og þétt út frá landi þar til áætlaðri landmótun er náð.

3.7 Efnisöflun

Við gerð fyllingarinnar er fyrirhugað að nýta uppgrafið efni úr nálægum byggingarsvæðum.

Á þessu stigi er ekki fullmótað hvaðan efni verður fengið í landfyllinguna. Nokkrir möguleikar eru fyrir hendi og fer það eftir því hvenær framkvæmdir hefjast, hvenær losa þarf uppgrafið efni frá nálægum byggingarsvæðum og hvernig þær tímasetningar fara saman.

Einn líklegasti möguleikinn er að nýta efni frá uppbyggingu Landspítala Háskólasjúkrahúss en efnið sem þarf að losa þaðan er talið vera gott landfyllingarefni. Annar möguleiki er að fá efni frá öðrum þéttingarreitum í Reykjavík, vestan Elliðaána.

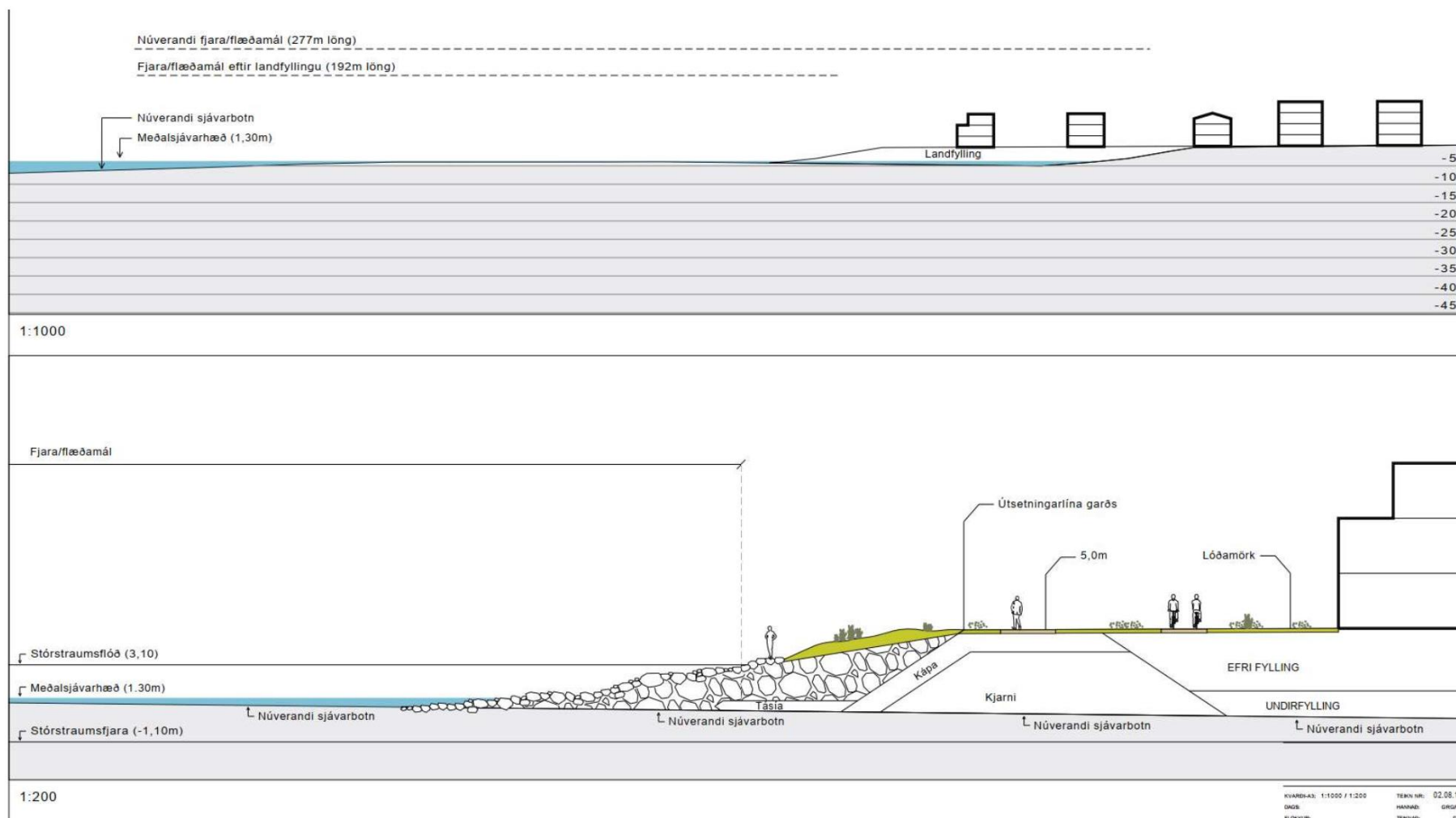
3.8 Mannafli og tækjakostur

Gert er ráð fyrir að vinnuvélar og flutningabílar fari um svæðið. Framkvæmdin er ekki mannaflsfrek. Starfsmenn vinnuvéla, bílstjórar og eftirlitsmenn koma að framkvæmdinni eftir þörfum og framvindu. Ekki er gert ráð fyrir að olíubirgðir verði geymdar á svæðinu. Engar eldsneytisbirgðir, fyrir utan þær sem eru í eldsneytistönkum vinnuvéla, verða því á framkvæmdasvæðinu.

3.9 Frágangur og mótvægisáðgerðir

Mynd 3.2 sýnir planmynd og sneiðing af fyrirhugaðri landfyllingu. Þar má sjá að núverandi lengd flæðarmáls á þeim stað sem sniðið er tekið er 277 m, en gert er ráð fyrir að flæðarmál eftir landfyllingu verði 192 m að lengd. Flæðarmál spannar svæði frá -1 m til 3 m.y.s. og er mikilvægasta búsvæði lífríkis í fjörunni, þ.e. það svæði þar sem lífríki er hvað auðugast.

Gætt verður að því að vel verði gengið frá framkvæmdasvæðinu eftir að framkvæmdum lýkur. Strandlengjan verður mótuð þannig að hún líki eftir náttúrulegri strönd og að leirur geti myndast á ný í stað þeirra sem raskast.

MYND 3.2 Planmynd og sneiðing fyrir áætlaða fyllingu. Sjá má núverandi lengd flæðarmáls og lengd flæðarmáls eftir framkvæmdir (á þeim stað sem sniðið er tekið).

Innst, næst landi, verður sjávarkantur (grjótvörn) en þegar utar dregur er gert ráð fyrir landmótun sem líkir eftir náttúrulegri strönd. Leitast verður við að líkja eftir þeirri fjöru sem nú þegar er á svæðinu þannig að fjörubotninn verði með sem fjölbreyttastri kornastærð á ójöfnum botni. Það ýti undir myndun búsvæða fyrir lífverur, þar sem set getur safnast fyrir og þang þrífist. Þá er gert ráð fyrir að fjörugróður geti þrífist á þeim svæðum sem hæst standa í fjörunni. Þá er einnig gert ráð fyrir sjóvarnargarði vestan megin í vikinni í grennd við núverandi dælustöð. Hlutverk garðsins verður m.a. að skýla ströndinni frá þungri öldu úr vestri. Þannig á hann að stuðla að því að fínt undirlag haldist í fjörunni, þ.e. að set setjist í fjöruna og leira myndist, og sand og malarfjara myndist þar sem hreyfing sjávar er meiri.

Þegar íbúahverfi Nýja Skerjafjarðar verður fullbyggt í samræmi við skilmála samþykks deiliskipulags, er gert ráð fyrir að á miðsvæði næst ströndinni (skv. landnotkun gildandi aðalskipulags) verði m.a. leiksvæði, útsýnis- og áningarstaðir (mynd 3.3).

MYND 3.3 Uppdráttur úr rammaskipulagi [5]. Sjá má sjóvarnargarð vestan við víkina, græna lengju og hjóla- og göngustíga meðfram ströndinni.

3.10 Aðrar framkvæmdir

Austan við framkvæmdasvæðið er fyrirhuguð landfylling fyrir Fossvogsbrú. Á mynd 3.1 má sjá útlínu landfyllingar fyrir Fossvogsbrú Reykjavíkurmegin, merktá með rauðri línu. Gert er ráð fyrir um 270 metra langri og 15 metra breiðri brú yfir voginn frá norðurenda Bakkabrautar á Kársnesi að flugbrautarenda Reykjavíkflugvallar vestan Nauthólsvíkur sem ætluð er umferð gangandi, hjólandi og almenningssamgangna. Sú framkvæmd er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu. Borgarráð samþykkti tillögu að deiliskipulagi vegna brúar yfir Fossvog í febrúar 2019. Um er að ræða sjálfstæða framkvæmd sem getur hafist með eða án landfyllingar undir íbúðabyggð. Þá er óvíst hvenær framkvæmdir geta hafist við brúna og eru þessar tvær framkvæmdir hugsaðar sem tvær sjálfstæðar framkvæmdir.

3.11 Leyfisveitingar

Umhverfisstofnun: Varp dýpkunarefna og náttúrulegra óvirkra efna í hafið, þ.e. fastra jarðefna, er háð leyfi Umhverfisstofnunar í samræmi við 9 gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

Reykjavíkurborg: Gerð landfyllinga er háð framkvæmdaleyfi Reykjavíkurborgar samkvæmt 13-15. gr. skipulagslaga nr. 123/2010.

Minjastofnun Íslands: Finnist fornminjar við framkvæmdina eða verði nauðsynlegt að raska fornminjum á svæðinu þarf til samþykki Mjastofnunar Íslands skv. 21. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012.

4 MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

4.1 Umhverfisþættir

Þeir framkvæmdaþættir sem valdið geta umhverfisáhrifum eru landfyllingin, sjóvarnargarður og umferð á framkvæmdatíma. Þeir umhverfisþættir sem fjallað verður um í þessari greinargerð eru:

- Gróður, strand- og sjávarlífríki
- Fuglalíf
- Straumar
- Fornminjar
- Verndarsvæði
- Landslag og ásýnd
- Umferð, umferðarmyndun og öryggi
- Hljóðvist og loftgæði
- Útivist, hjóla- og göngustígar

4.2 Gróður, strand- og sjávarlífríki

Framkvæmdin mun hafa áhrif á gróður, stand- og sjávarlífríki á svæðinu þar sem að landfylling mun ná yfir um 700 m kafla strandlengjunnar og um 100 m út í sjó. Framkvæmdasvæðið er grunn og breið vík. Helstu vistgerðirnar sem er að finna í vikinni eru leirur og klóþangsklungur. Samkvæmt 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013 njóta leirur sérstakrar verndar. Þá hefur klóþangsklungur mjög hátt verndargildi skv. vistgerðaflokkun Náttúrufræðistofnunar Íslands. Einnig má gera ráð fyrir að fjörulífverur missi búsvæði sín.

Í frummatsskýrslu verður fjallað um áhrif framkvæmdarinnar á gróður, strand- og sjávarlífríki. Mat á áhrifum verður byggt á fyrirliggjandi gögnum um vistgerðir á svæðinu, minnisblaði um úttekt sem ráðgjafafyrirtækið RORUM gerði á svæðinu árið 2019, sýnum sem Náttúrufræðistofa Kópavogs safnaði árið 2009, auk rannsókna sem gerðar voru á botndýralífi í Arnarnesvogi árið 2000. Þá mun verkfræðistofan Vatnaskil skoða sérstaklega hvernig stuðla megi að endurheimt leira í fjörunni að framkvæmd lokinni.

4.3 Fuglalíf

Fyrirhuguð landfylling liggur að strandlínu Skerjafjarðar sem Náttúrufræðistofnun Íslands hefur flokkað sem mikilvægt fuglasvæði [8]. Landfyllingin mun valda tapi á búsvæðum og líklega munar þar mestu um leirur sem fuglar nýta til fæðuöflunar.

Í frummatsskýrslu verður fjallað um áhrif framkvæmdarinnar á fuglalíf og verður sú umfjöllun byggð á fyrirbyggjandi gögnum úr rammaskipulagi og minnisblaði um úttekt sem RORUM gerði árið 2019. Að auki verður byggt á úttekt sem RORUM hyggst gera á svæðinu árið 2020. Til samanburðar við nærliggjandi svæði verður stuðst við talningar Jóhanns Óla Hilmarssonar og Ólafs Einarssonar í Kópavogi frá árinu 2013, auk eldri talninga.

4.4 Straumar

Reykjavíkurborg fól Vatnaskilum að leggja frummat á áhrif fyrirhugaðrar landfyllingar og varnargarðs í Skerjafirði á strauma og hugsanlegt botnrof og setmyndun [9]. Stuðst var við straumlíkan Vatnaskila af Faxaflóa í þeirri uppsetningu sem notuð var til að meta áhrif fyrirhugaðrar brúar í Fossvogi á strauma og öldu [10]. Fyrirhuguð landfylling og varnargarður var sett inn í líkanið og það nýtt til að varpa ljósi á megin strauma og öldufar og til að meta áhrifasvæði botnrofs og uppsöfnun sets.

Í frummatsskýrslu verður nánar fjallað um mat Vatnaskila. Í umfjöllun verður einnig stuðst við fyrirhugað mat Vatnaskila á endurheimt leira í fjörunni.

4.5 Verndarsvæði

Strandirnar vestan og austan við framkvæmdasvæði eru skilgreindar sem hverfisverndarsvæði í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030. Nánari umfjöllun um svæðin er að finna í kafla 2.3. Fyrirhugað framkvæmdasvæði er utan hverfisverndarsvæða. Á framkvæmdatíma er mögulegt að grugg vegna landfyllingar ná út að mörkum hverfisverndarsvæðanna. Þá er hugsanlegt að áhrif vegna rofs eða setmyndunar og áhrifa á strauma geti náð að mörkum hverfisverndarsvæðanna. Líkleg áhrif á aðliggjandi verndarsvæði eru talin óverulega neikvæð.

Ekki er gert ráð fyrir frekari umfjöllun um áhrif framkvæmdarinnar á aðliggjandi verndarsvæði í frummatsskýrslu.

4.6 Fornminjar

Framkvæmdasvæðið hefur nú þegar verið kannað. Engar fornminjar eru skráðar hjá Minjastofnun Íslands. Nokkrar minjar eru skráðar á framkvæmdasvæðinu eða í grennd við það í húsakönnun og eru þær allar frá árinu 1930 eða yngri. Svæðið er fremur mikið raskað eftir olúbirgðarstöð, vegi og önnur mannvirki. Tvær minjar verða fyrir áhrifum vegna landfyllingarinnar, olúbryggja sem er í slæmu ástandi og dráttarbryggja sem er í góðu ástandi. Gert er ráð fyrir mótvægisáðgerðum vegna olúbryggjunnar og er fyrirhugað að endurbýggja hana. Ef fornleifar finnast við framkvæmdir mun framkvæmdaraðili

stöðva framkvæmdir skv. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 [11]. Líkleg áhrif á fornminjar eru talin engin. Líkleg áhrif á aðrar minjar eru talin óveruleg neikvæð en óafturkræf.

Í frummatsskýrslu verður nánar fjallað um minjar og verður sú umfjöllun byggð á fyrirbyggjandi gögnum. Ekki er gert ráð fyrir frekari gagnaöflun.

4.7 Landslag og ásynd

Það svæði sem mun fara undir fyrirhugaða landfyllingu er eina víkin í þessum hluta Skerjafjarðar með náttúrulegri sandfjöru. Mannvirkjagerð hafur þó raskað vikinni að hluta og landfyllingar eru báðum megin við hana. Land í næsta nágrenni er að mestu leyti flatt. Meðfram fjörunni liggur göngu- og hjólastígur og náttúrulegt rými sem nýtist til útivistar. Þá eru graslengjur og melaræmur meðfram göngustígnum. Með fyrirhugaðri landfyllingu mun ásynd svæðisins breytast til frambúðar en í hönnun og frágangi verður leitast við að líkja eftir náttúrulegri fjöru. Fyrirhugaður sjóvarnargarður mun einnig hafa áhrif á ásynd.

Í frummatsskýrslu verður mat lagt á þessar breytingar. Leitað verður til ASK arkitekta varðandi útfærslu framkvæmdasvæðis og til Reykjavíkurborgar varðandi skipulag. Umfjöllun verður byggð gögnum frá þessum aðilum, þ.e. arkitektamyndum o.fl.

4.8 Umferð, umferðarmyndun og öryggi

Framkvæmdin mun hafa áhrif á umferð, umferðarmyndun og öryggi á framkvæmdatíma. Áætlað er að flytja efni fyrir landfyllinguna með flutningabílum. Á framkvæmdatíma má því gera ráð fyrir nokkurri umferð vörubíla til og frá svæðinu. Umferðin dreifist þó ekki jafnt yfir allan framkvæmdatímenn þar sem hún getur verið breytileg milli daga. Við flutningana verður notast við veg sem lagður verður vegna fyrirhugaðrar landfyllingar fyrir Fossvogsbrú. Þar sem vegagerðin telst sem hluti af þeirri framkvæmd verður ekki fjallað um umhverfisáhrif hennar í frummatsskýrslu. Vegurinn sem um ræðir er um 700 m langur og kemur til með að liggja frá Nauthólsvegi að framkvæmdasvæðinu um landfyllingu fyrir Fossvogsbrú. Gert er ráð fyrir að vegurinn þveri göngu- og hjólastíg í einni akrein (mynd 3.1). Á meðan á framkvæmdum stendur er gert ráð fyrir að gangandi og hjólandi vegfarendur geti ferðast um núverandi göngu- og hjólastíga.

Í frummatsskýrslu verður mat lagt á umferð, umferðarmyndun og öryggi vegna framkvæmda við landfyllingu á framkvæmdatíma. Stuðst verður við fyrirbyggjandi gögn, þ.e. framkvæmdalýsingu og áætlað umferðarmagn á framkvæmdatíma.

4.9 Hljóðvist og loftgæði

Áhrif á hljóðvist og loftgæði eru staðbundin og takmarkast við framkvæmdatíma. Gera má ráð fyrir að aukning verði á hávaða vegna vinnuvéla á framkvæmdasvæðinu, og einnig vegna aukinnar umferðar þungavinnuvéla um ákveðna vegi. Þá mun umferð vinnuvéla á framkvæmdasvæði og í nágrenni þess, auk flutninga á jarðefnum í landfyllingu, geta valdið tímabundnum óþægindum vegna rykmyndunar. Mest verða áhrifin við þær götur sem umferð vegna framkvæmda fer um og í næsta nágrenni við framkvæmdasvæðið. Gert er ráð fyrir að umferð vinnutækja fari um Nauthólsveg og að notast verði

við veg sem lagður verður vegna fyrirhugaðrar Fossvogsbrúar og mun liggja frá Nauthólsvegi að framkvæmdasvæði.

Í frummatsskýrslu verður fjallað frekar um áhrif á hljóðvist og loftgæði, bæði vegna umferðar og efnisflutninga á framkvæmdatíma og einnig vegna vinnu á framkvæmdasvæði. Við matið verður horft til reglugerðar nr. 724/2008 um hávaða [12] og reglugerðar nr. 787/1999 um loftgæði [13]. Ekki er gert ráð fyrir líkangerð eða öðrum rannsóknum en stuðst verður við fyrirbyggjandi gögn, þ.e. framkvæmda- og staðhátalýsingu, veðurfar á framkvæmdasvæði og áætlað umferðarmagn á framkvæmdatíma. Fjallað verður um mótvægisaðgerðir eftir því sem við á.

4.10 Útivist, hjóla- og göngustígar

Svæðið í grennd við landfyllinguna er töluvert nýtt af fólki sem stundar útivist, svo sem meðal þeirra sem stunda sjósund, hjóleiðar, siglingar eða göngu. Framkvæmdin mun því hafa einhver áhrif á útivist á framkvæmdatíma. Í dag eru göngu- og hjólastígar meðfram víkinni þar sem landfylling er fyrirhuguð. Gert er ráð fyrir því að hjólandi og gangandi komist leiðar sinnar um núverandi stíga á meðan á framkvæmdum stendur. Í Nauthólsvík er algengt að sjósundsfólk syndi meðfram ströndinni eða út í Fossvog. Í Nauthólsvík er einnig aðstaða fyrir siglingafólk en algengt er að sigla um Fossvog og Skerjafjörð.

Í frummatsskýrslu verður mat lagt á áhrif framkvæmdarinnar á útivist, hjóla- og gönguleiðir á framkvæmdatíma. Í matinu verður stuðst við fyrirbyggjandi gögn, þ.e. kort af svæðinu sem sýnir hjóla- og gönguleiðir auk þess sem sjósunds- og siglingaleiðir verða skoðaðar.

5 SAMRÁÐ OG KYNNING

5.1 Samráð

Haft verður samráð við ýmsa aðila meðan á matsvinnu stendur, bæði lögboðna umsagnaraðila sem og aðra hagsmunaaðila í samræmi við ákvæði laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000.

5.2 Kynning á drögum að tillögu að matsáætlun

Drögin eru nú birt til kynningar, frá 8. til 29. apríl 2020. Almennungi og hagsmunaaðilum gefst nú tækifæri til að kynna sér framkvæmdina og koma með athugasemdir við tillögu að matsáætlun áður en henni verður skilað inn til Skipulagsstofnunar. Tillagan er aðgengileg á vef EFLU verkfræðistofu www.efla.is. Að auglýsingatíma loknum verða drögin, ásamt þeim athugasemdum sem bárust á kynningartíma, send Skipulagsstofnun til umfjöllunar.

Senda skal athugasemdir til Önnu Rutar Arnardóttur hjá EFLU verkfræðistofu, Lynghálsi 4, 110 Reykjavík eða á netfangið anna.rut.arnardottir@efla.is. Merkja skal athugasemdir: Landfylling í Skerjafirði.

5.3 Kynning á tillögu að matsáætlun

Eftir að Reykjavíkurborg hefur uppfært tillögu að matsáætlun með hliðsjón af athugasemdum sem berast við drög tillögunnar verður tillaga að matsáætlun send til Skipulagsstofnunar. Þaðan verður tillagan send lögbundnum umsagnaraðilum til umsagnar og þurfa svör þeirra að berast innan þess frests sem stofnunin veitir. Allir hafa rétt til að senda Skipulagsstofnun skriflegar athugasemdir við tillögu að matsáætlun innan gefins frests. Að kynningartíma loknum tekur Skipulagsstofnun ákvörðun um matsáætlunina, með eða án athugasemda.

5.4 Kynning á frummatsskýrslu

Við gerð frummatsskýrslu verður haft samráð við leyfisveitendur, Skipulagsstofnun, umsagnaraðila og almenning í samræmi við lög um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdar. Frummatsskýrslan verður kynnt almenningi í samráði við Skipulagsstofnun á kynningartíma skýrslunnar. Frummatsskýrslan verður aðgengileg á opinberum stöðum, auk þess sem hún verður aðgengileg á heimasíðu EFLU (www.efla.is) og á heimasíðu Skipulagsstofnunar (www.skipulag.is). Nánari upplýsingar um aðgang að skýrslunni verða auglýstar síðar í fjölmiðlum.

6 HEIMILDASKRÁ

- [1] Alþingi 1999, „44/1999: Lög um náttúruvernd“.
- [2] Alþingi 2000, „106/2000: Lög um mat á umhverfisáhrifum“.
- [3] Umhverfis- og auðlindaráðuneytið 2015, „Reglugerð nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum.“
- [4] Reykjavíkurborg, „Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030“, 2013.
- [5] ASK arkítæktar, EFLA og Landslag, „Skerjafjörður Rammaskipulag“. Reykjavík: Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkurborgar, 2018.
- [6] Alþingi, „716/130 stjórnartillaga: náttúruverndaráætlun 2004-2008“.
- [7] Náttúrufræðistofnun Íslands, „Náttúruminjaskrá“. [Rafrænt]. Af: <https://www.ni.is/midlun/natturuminjaskra>. Sótt: 10. feb. 2020.
- [8] Náttúrufræðistofnun Íslands, „Mikilvæg fuglasvæði: Álftanes–Skerjafjörður“. [Rafrænt]. Af: <https://www.ni.is/greinar/alftanes-skerjafjordur>. Sótt: 10. feb. 2020.
- [9] Verkfræðistofan Vatnaskil, „Frumskoðun á áhrifum landfyllingar og varnargarðs í Skerjafirði á strauma, öldufar og áhrifasvæði botnrofs og uppsöfnunar sets. Minnisblað.“ Reykjavík : Verkfræðistofan Vatnaskil, 2019.
- [10] Verkfræðistofan Vatnaskil, „Fossvogur: Mat á áhrifum fyrirhugaðrar brúar með straum- og vatnsgæðalíkani“. Reykjavík : Vatnaskil, 10 2018.
- [11] Alþingi 2012, „80/2012: Lög um menningarminjar“.
- [12] Umhverfissráðuneytið 2008, „Reglugerð nr. 724/2008 um hávaða.“
- [13] Umhverfissráðuneytið 1999, „Reglugerð nr. 787/1999 um loftgæði“.